

Pääkirjoitus

Hoitotieteellinen tutkimus uudistuvissa palvelurakenteissa

Useissa maissa kehitetään parhaillaan palvelurakenteita sosiaali- ja terveydenhuollossa. Suomessa paljon puhuttu SOTE- ja maakuntauudistus on herättänyt viime kausina myös kritiikkiä. Erityisesti epäilyt valinnanvapauden vaikutuksista ovat huoletaneet monia. (STM & VM 2016.) Ottamatta kantaa mahdollisiin valinnanvapauden synnyttämiin pulmiin lienee suurimmalle osalle suomalaisista SOTE-uudistuksen ydinpyrkimykset, kuten palvelujen järjestäminen palvelujen käyttäjän näkökulmasta sekä potilaiden ja asiakkaiden osallisuuden lisääntyminen, hyvinkin tervetulleita.

SOTE-uudistukseen kuuluvat palvelukokonaisuuksien ja asiakkaiden ja potilaiden palvelukokemusten systemaattinen seuranta luo myös hoitotieteelliselle tutkimukselle uudenlaisia mahdollisuuksia, esimerkiksi laajojen aineistojen tutkimuskäytön kautta. Juuri hoitotyössähän ollaan ihmisten palvelukokemusten ytimessä ja juuri hoitotieteellinen tutkimus on kohdistunut ihmisten kokemusten kuvauksiin jo sen alkumetreiltä alkaen. Yksi ensimmäisistä hoitotieteellisistä tutkimuksista Suomessa, Kaisa Krausen (1987) väitöskirjatutkimus, kohdistui syöpään sairastuneiden kokemuksiin sairastumisestaan ja sopeutumisestaan. Krausen mittarissa karotettiin edelleen ajankohtaisia asioita, esimerkiksi potilaiden omia näkemyksiä hoitotyön auttamiskeinoista.

Tässä lehdessä julkaistaan kuusi SOTE-uudistusaikaankin sopivaa tutkimusartikkelia. Kolme ensimmäistä artikkelia sijoittuvat työterveyden ja perusterveydenhuollon näkökulmaan. Ensimmäinen, Hultin ym. artikkeli, toi esille, että työttömien ihmisten työkykyä pitävät yllä hyvä elämänlaatu, joka näyttäytyy tyytyväisyytenä, aktiivisuutena ja itselle merkityksellisten asioiden tekemisenä. Pihlavan ym. artikkelissa todettiin, miten terveydenhuollon työntekijöiden julkisen palvelun motivaatio on yhteydessä työn imuun ja työyhteisökäyttäytymiseen. Bazia tutkimusryhmänsä kanssa osoitti, että terveysasemien hoitajille ja lääkäreillä on hyvät edellytykset tehokkaaseen hiv-testaustoimintaan, mutta myös täydennyskoulutuksen tarve on ilmeinen.

Lehden loput kolme artikkelia kuvaavat tutkimuksia, joiden kohderyhmänä on ammattiin opiskelevat nuoret. Tämä on se suomalaisten joukko, jolle näyttää kasautuvan lukiolaisia useammin erilaista terveydelle epäsuotuisaa käyttäytymistä ja mielen hyvinvoinnin pulmia. Karjalainen ym. toteavat, että keskusteluyhteys nuorten ja vanhemman kanssa sekä vanhemmalta saatu tuki tarvittaessa ovat yhteydessä ammattiin opiskelevien vähäisempään ahdistuneisuuteen. Iso-somppi tutkimusryhmineen saivat selville, että tupakoivat nuoret käyttävät enemmän opiskeluhuollon palveluita verrattuna tupakoimattomiin opiskelukavereihinsa. Pakarinen tutkimusryhmineen taas korostaa, että ammattiin opiskelevien seksuaalikäyttäytymiseen liittyvät tiedot ovat heikot, ja että erityisesti poikien tietämyksen lisäämiseen tulisi kiinnittää huomiota.

Lehden ilmestymisen aikoihin moni meistä vielä odottaa kesäloman alkua. Pitkä talvi ja kylmä kevät alkavat olla takana ja odotukset Suomen kesää kohtaan ovat korkealla. Toivomme kaikille Hoitotiede-lehden lukijoille kaunista ja lämmintä kesää. Eino Leino kiteyttää suomalaista mielenmaisemaa Lapin kesä -runossaan:

*Oi valkolinnut vieraat Lapin kesän,
te suuret aatteet, teitä tervehdän
Oi, tänne jääkää, tänne teidän pesän,
jos muutattekin maihin etelän.*

*Oi oppi ottakaatte joutsenista,
ne lähtee syksyin, palaa keväisin
On meidän rannoillamme rauballista
ja turvaisa on rinne tunturin.*

*Havisten balki ilman lentäkäätte,
tekoja luokaa, maita valaiskaa
Mut talven poistuneen kun täältä näätte,
mä rukoilen, ma pyydän, palatkaa.*

Katja Joronen ja Anja Rantanen

LÄHTEET:

- Krause K. (1987) *Syöpään sairastuminen – muuttuneeseen elämäntilanteeseen sopeutuminen*. Akateeminen väitöskirja. Kuopion yliopisto, hoitotieteen laitos.
- STM & VM. (2016) *Valinnanvapauslainsäädännön vaikutusten alustavaa arviointia*. Muistio 21.12.2016. Sote- ja maakuntauudistus. Luettu 1.5.2017. <http://alueuudistus.fi/documents/1477425/3719803/04+Muistio+Valinnanvapauslains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6n+vaikutusten+alustavaa+arviointia.pdf>